

1682

1094

28
4-30

1691-02

ՍԱՐԴԱՊԵՏՈՒ

ԹԻԻՆ,

Քրիստոնէական ըստ Հայոց:

Արտադրեալ առ Հռօմայեցի
միջնորդութեամբ,

ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ,

Անդրեանացոյ:

և

ԹԵՈԴՈՐՈՍԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

ՍԻՄՊՐԻԻ:

Յամպէլօփ:

Ծախիւք և տպագրութեամբ Թարք
մանողաց:

Յօդին Ք. 1667: Ն-Հայոց:

ԽՃԺԴ:

1094 = 1682

Ամ գեղք Աճաշունչք և օգտակարք :
'Ի վարդապետութիւն են . և յանդիմա
նութիւն . և յուղղութիւն . 'ի խրատ
արդարութե : զի կատարեալ իցի
մարդն Ա. Ե. յամ գործս
բարութե հաստա
տեալ :

2. Տիմոթէայ. 3. 16 :

ԳԼՈՒԽ Առաջնորդ:
ՅԼԳ ՄԳՍ ԵՐԲՈՐԳՈՒ
Թ Ե ՄՆՆՆ

առ Կրիստոսնէայ էա:

Այո էա քրիստոսնէայ էմ չնոր
հօքն Գրիստոսի:

Ձինչ նշանակէ ասէլն Կրիստոսնէայ:

Նշանակէ զայն՝ որ հաւատայ ՚ի Քս
թէ է ԱԾ. և ունի զօրէնս նորա:

Ձեարդ է ՔսՄԻՃ:

Քանզի՝ մինն յերրորդութենէն. որ է
անձն որդւոյ՝ մարմնացաւ ՚ի սրբուհւոյ
կուսէն անծածնէ, և միաւորեցաւ ընդ
մարդկութեա անշիոթաբար. և անվո
փոխապէս. վասն այնորիկ ասի ԱԾ:

Ձեարդ ասի երրորդութիւն:

Քանզի ներ միում ԱԾութեն տե
ռանի երիս ներգործութիւն, այսինքն,
ծնող. և ծնեալ. և բղխեալ: Այն որ
ծնող է՝ Հայր ասի: Իսկ ծնեալն որդի:
Բայց բղխեալն Հոգի սուրբ: և ըստ
այսմ, անձն Հօր, ոչ է անձն Որդւոյ,
և ոչ Հոգւոյ: Իսկ անձն Որդւոյ ոչ է
անձն Հօր, և ոչ Հոգւոյն օրբոյ: Մա
և ոչ անձն Հոգւոյն սրբոյ՝ է անձն
Հօր՝

5

CAPUT PRIMUM
de
T R I N I T A T E.

ne Christianus es?

Utique ego Christianus
sum, gratiâ Christi.

Quid significat dictio Christiani?

Significat illum, qui credit in Chri-
stum, quòd sit Deus, & tenet legem ipsius.

Quomodo est Christus Deus?

Quia unus est ex Trinitate, qui est per-
sona Filii, incarnatus est ex sancta Virgi-
ne Dei genitrice, & adunatus est cum hu-
manitate inconfusè ac immutabiliter:
propterea dicitur Deus.

Quomodo dicitur Trinitas?

Quia intra unam Deitatem videntur
tres actus, qui sunt: Genitor. & Geni-
tus, & Procedens. Ille qui Genitor est,
Pater dicitur: sed Genitus, Filius; at
Procedens, Spiritus Sanctus. Atque ju-
xta hoc: persona Patris non est persona
Filii, nec Spiritûs: ac persona Filii non
est persona Patris, neque Spiritus Sancti:
nec persona Spiritus Sancti est persona

Ճ
Հօր՝ և ոչ Որդւոյ : յորս ոչինչ գոյ յայլոց
լուսն. կամ շփոթուսն :

() Իբրեք ասի Թ երրորդութիւն :

Թէպէտ անձամբ յատկացեալք են .
բայց հուծք և բնուծք մի և նոյնք են
ամենեւին . զոչինչ ունելով զուրոյնու
ծի, և կամ զ զատուծի . ոչ ըստ տեղւոյ՝
և ոչ ըստ Ժամանակի : Քանզի երեք
ասին ըստ անձնաւորութեն . և ոչ ըստ
1. 3⁰ 4⁰ Սծութեն . և իսկ ըստ Սծութեն յաւետ
5. 7⁰ մի են . որով և մի ասին :

II ասն էր է Թ I⁰ Ժ, և երրորդ անցն

I⁰ Ժութի :

II ասն այն . զի ունի զկատարեալ հու
ծի : զկատարեալ իշխանութի . զկա
տարեալ իմաստութի . և զկատարեալ
բարութիւն :

I⁰ Բառեցք այդոցիկ՝ որն ասո որ անցն
երրորդութիւն համեմատի :

Կատարեալ հուծի առ սուրբ երրոր
դութին համեմատի . որ է ամենեւին կա
տարեալ և առանց թերութե յամենե
սեան հուծիս անկէտ և անսահման :

Իսկ կատարեալ իշխանութիւն Հօր
համեմատի . որ է իշխող ամենեցուն . և
սկիզբն ամի :

Իսկ իմաստութի Որդւոյ համեմատի . որով
եր

7

Patris, neque Filij. In quibus nulla est alteratio, aut confusio.

Quomodo dicitur unus Deus Trinitas?

Et si personæ sunt distincti: tamen essentiâ & naturâ unum & iudem sunt omninò, nullam habentes separationem, aut disjunctionem, non secundum locum, neq̃ secundum tempus: quia tres dicuntur juxta personalitatem, & non juxta deitatem: at secundum deitatem semper unum sunt, quò & unum dicuntur. 1. Joh, 5. 7.

*Quare est unus Deus, & tres personæ
Divinitatis?*

Propterea, quia habet perfectam essentiam, perfectam potentiam, perfectam sapientiam, & perfectam bonitatem.

*Quenam ex hisce dictionibus cuilibet personæ
Trinitatis convenit?*

Perfecta essentia Sanctæ Trinitati convenit, quæ est omninò perfecta, & absque imperfectione in omnibus essentiis, sine fine & termino.

At perfecta potentia Patri competit, qui est dominator omnium, & principium universi.

Sed Sapientia Filio convenit, quâ coe-

երկինք և երկիր հաստատեցաւ յոչեից՝
 I. 17^{րդ}. || և ասի իմաստութիւնն Հօր:

I. 24. 30.

Իսկ բարութիւնն Հոգւոյն սրբոյ հա-
 մեմատի. քանզի միշտ բարերարութիւն
 իւրով խնամեալ տաճէ զամենեւեան
 գոյսս հանապազ՝ որդէս և իսկզբանն
 աշխարհի:

II ասն էր է յաբնանալ չարչարիչ և մոռանիչ
 Տէն Բերոյ: ԶԵ ՔԵ:

Աս փրկութե՛ և նորոգութե՛ մերոյ:
 Երանգի հինն ադամ, || որ կամեցաւ Քաշակ
 3. 22. մամբ պտղոյն Աճանալ. որով և ՚ի դրախ-
 տէն արտաքսեցաւ. և յԱՅ օտարա-
 ցաւ. իսկ Աճ կամելով զնա իւրոյ ցան-
 կութեն հասուցանել. առ որ իւրովի
 հասանիլն անհնարին էր: այսինքն Աս
 Գաղ. 4. տո՛ւածանալ: || և զկնի ժամանակաց առա-
 4. քեաց զորդի իւր. որ էառ զնոյն մարմինն.
 որով յանցեաւ ադամ. միաւորելով ընդ
 Եբր. 2. ինքեան || որով և զմեզ հաղորդս արար
 14. Աճութեն իւրոյ: քակելով զմիջնորմն
 ցանկոյն՝ որ կառեալ կայացաւ. հնովն
 ադամաւ:

Զինչ նշանալէն անուանիս արարիչ. ԶԵ
 ՔԵ. իմ յորմէ իոչեցան:

Ասորի. || Յիսուս անունն ՚ի հրեշտակէն կոչե-
 2. 21. ցաւ. յորժամ երևեցաւ յօսէփու ՚ի տես-
 լեան.

lum & terra stabilita sunt ex nihilo, & 1. Cor. 1, 24. 30.
dicitur Sapientia Patris.

Verum bonitas Spiritui Sancto competit: quia semper beneficentiâ suâ protegens fovet omnes res omni tempore, sicut & ab initio mundi.

*Quare facta est incarnatio, passio, & mors
Domini nostri Jesu Christi?*

Propter redemptionem & renovationem nostram: etenim vetus Adam, qui voluit esu fructûs Deo similis fieri, eô Gen. 3, 22. ipso è paradiso ejectus, ac à Deo abalienatus est. Deus autem, qui voluit ipsum ad sui amorem perducere, ad quem suis viribus pervenire impossibile erat, hoc est, Deo similis ut fieret, misit post tempora Filium suum, qui assumpsit idem corpus, quô deliquit Adam, uniendo sibi illud: quô & nos participes fecit divinitatis suæ, destruendo intergerini parietis septum, quod exstructum fuit per Galat. 4, 4. veterem illum Adamum. Eph. 2, 14.

*Quid significant nomina hæc, J E S U S
C H R I S T U S: vel à quo vocata sunt?*

Nomen J E S U S ab Angelo vocatum est, quando apparuit Josepho in Mat. 1, 21
A s somniis,

լեան. որ է ըստ եբրայեցւոցն փրը
կիչ : զի փրկեաց զմեզ 'ի դժոխայնոց
տանջանացն . և 'ի բռնութեն բելի
արայ : Բայց Քրիստոսդ անուն է յու
նարէն բառ . որ || օծեալ Թարգմանի .
որ արդարեւ օծաւ մարդկութենյ Ածու
թեն :

Սաղ. 44.
8.

|| ասն էր զիչ խաչանիչ գրոշմի :

Նախ զի խաչն նշան է անուանի, զոր
'ի մեզ բերելով զմեզ անուանականս առ
նեմք . և զքրիստոնէութի դրոշմն 'ի
մեզ բացայայտեմք : Երկրորդ զի ընդ
կնքելն զմեզ նշանաւ խաչին՝ զերրորդու
թին 'իմեզ բերեմք : քանզի նախ աջ ձե
ռամք 'ի Ճակատս տանելով ասեմք յա
նուն Հօր : 'ի վայր 'իսիրտս բերելով
ասեմք, յանուն Որդւոյ : 'ի ձախմէ ու
սոյ 'ի յաջն բերելով ասեմք . յանուն Հո
դւոյն սրբոյ :

|| ասո զիարդ տեսանեմք շիրիւրդ սրբոյ
Երրորդութեանն .

Այսու տեսանեմք . զի անուն ծանու
ցանէ զմիութի անութեն . իսկ զկնի
այլք բառքն ծանուցանեն զսբ երրոր
դութիւնն :

|| Եթ' յայտնեա չլանն : նշան որդրանի :

Նշան

somniis, quod Hebræum origine denotat SERVATOREM: quia servavit nos ab infernalibus cruciatibus, & à detentione Belial. Nomen verò CHRISTUS est dictio Græca, quod est, si interpreteris, UNCTUS: qui verè unctus est humani- Psal.44,8.
tate à Deitate.

Quare nos signo Crucis signamus?

Primò, quia Crux signum est Dominicum, cujus notâ efficitur nos ad Dominum pertinere, illâq; Christianismum in nobis manifestamus. Secundò, quia obsignando nos signo Crucis, Trinitatem in nobis afferimus. Nam primò dexteram fronti imponendo dicimus: In nomine Patris. Deorsum pectori imponendo dicimus: In nomine Filii. A sinistro humero imponendo illam dextero dicimus: In nomine Spiritûs Sancti.

Hic quomodo videmus mysterium sanctæ Trinitatis?

Hoc videmus, quòd Nomen indicat unitatem Deitatis: reliqua autem verba indicant sanctam Trinitatem.

Nunc declara verbum illud, Signum Dominicum.

Մշան անուանի նշանակէ զմեռանիլն
մարմնով փրկչին մերոյ իվ ի խոյնն. որ յետ
մարմննալոյն. որով եցոյց մեզ զճնապար

Սարգիս Տրս փրկուե. որ է դուռն նեղ և անձուկ.

7. 14.

Գլուխ Երկրորդ

վասն

Ն Ե Ի Ե Տ Ո Յ:

Որպէս էն ասորի ճանի հասարոց:

Երկոտասան բանք առաքելոցն
որք են ՚ի հաւատամքն:

Լստ զհասարամքն:

ի ծո
զո-վն
նիկոյ.

|| Հաւատամք ՚ի մի Աճ. ՚ի Հայրն ամե
նակալ. յարարիչն երկնի և երկրի. երևե
լեաց և աներևութից: Եւ ՚ի մի Տր Յս
Քս յՈրդին Այ: Ծնեալ յԱյ Հօրէ
միածին. այսինքն յեութի Հօր: Աճ
յԱյ. լոյս ՚իլուսոյ. Աճ Քչմարիտ
յԱյ Քչմարտի. Ծնունդ և ոչ արարած:
Սոյնինքն ՚ի բնութի Հօր. որով ամե
նայն ինչ եղև յերկինս և իվ ի երկրի.
երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս
մեր մարդկան. և վասն մերոյ փրկու
թեան իջեալ յերկնից: մարմնացաւ.
մարդացաւ. Ծնաւ. կատարելապէս ՚ի
Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւով սրբ
բով: որով հառ զմարմին՝ զհոգի
և

Signum Dominicum significat mortem corpore Salvatoris nostri in cruce, qui post incarnationem monstravit nobis viam salutis, quæ est porta angusta & pressa. Mat. 7, 14.

CAPUT SECUNDUM

de

F I D E

Quot sunt gradus (s. partes) Fidei?

Duodecim sunt verba Apostolorum, quæ in Fide continentur.

Recita Fidem.

Credimus in unum Deum, Patrem Symbolum Nicænum, omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei, genitum à Deo Patre, unigenitum, coessentialem Patri, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, & non factum, ejusdem naturæ cum Patre: per quem omnia facta sunt in cœlo & in terra, visibilia & invisibilia. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlo, incarnatus est, homo factus est, natus est perfectè ex Maria sancta virgine per Spiritum Sanctum, assumens corpus, animam,

և զմիտս և զամ, որինչ է 'ի մարդ. Ճշմարտանց և ոչ կարծեօք: Հարչարեալ խաչեալ Թաղեալ յերրորդ աւուր յարուցեալ ելեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ը աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր. դատել զկենդանիս և զմեռեալս. որոյ Թագաւորութենն ոչ գոյ վաղ Ճան: Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին. յանեղ և 'ի կատարեալն. որ խօսեցաւ յօրէնս, և 'ի մարգարէս, և յաւետարանս: Որ էջն 'ի յորդանան. քարոզեաց զառաքեալն. և բնակեցաւ 'ի սբսն: Հաւտամք և 'ի մի միայն յրնդ հանրական և յառաքելական եկեղեցի: 'Ի մի մկրտութի. յապաշխարութի 'ի քրու. Թի. և 'ի Թողութի մեղաց. 'ի յարութի մեռելոց. 'ի դատաստանսն յաւիտենից. հոգւոց և մարմնոց: յարքայութեն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Մինչև ցատք էն հաւատոց բանի:

Ի սկորք ասենն. էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Որդի: Կամ էր երբեմն. յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի: Կամ Թէ յոչ էից եղեն. Կամ յայլմէ եութի ասեն լի նիւ զՈրդին Այ կամ զսուրբ Հոգին: և Թէ փոփոխելիք են. Կամ այլայլելիք: զայնպիսիսն նզովէ կաթութիւն և առաքելական եկեղեցի:

ac intellectum, & quicquid est in homine, verè & non fictè: passus, crucifixus, sepultus, tertio die resuscitatus, ascendens in coelum illo corpore, sedit ad dexteram Patris, veniet eodem corpore, & gloriâ Patris, judicare vivos & mortuos, cujus regni non est finis. Credimus & in Sanctum Spiritum, non factum, & in perfectum: qui loquutus est in Lege, & in Prophetis, & in Evangeliiis: qui descendit in Jordanem, prædicavit Apostolis, & habitavit in Sanctis. Credimus & in unam solam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, in unum Baptisma, in pœnitentiam, in veniam & remissionem peccatorum, in resurrectionem mortuorum, in judicium æternum, animarum & corporum, in regnum coelorum, & in vitam æternam. Amen.

Huc usque sunt verba Fidei.

Qui verò dicunt: erat aliquando, quum non erat Filius; vel erat aliquando, quum non erat Spiritus Sanctus: sive ex nihilo facti sunt: aut ex alia essentiâ esse Filium Dei, vel Spiritum Sanctum: & si mutabiles sint, vel alterabiles; hujusmodi anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Dictum

Ի որքոյն Ղարեհորէ լոսաւորչէն հացոյ
ասացեալ :

Ի սկ մէք փառաւորեսցուք . որ յառաջ
քանզ յաւիտեանս . երկիր պագանե
լով սրբոյ Երրորդութեն և մի Աճութեն :
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :
Ով հաւարարեաց զհաւարարմին :

Երկոտասան առաքեալքն : վն այնտ
րիկ են երկոտասան բանք :

Օ ինչ ասացանէն բանիս այսոյիկ : ասա
հարցնաւորիս :

Ես և առաջին , յուսով հաւատալ
յԱճ. և ՚ի հարսնիւր ՚ի սուրբ եկեղեցի :
Ձի առաջին ուրիշ բանքն առ Աճ հայ
ին : իսկ չորք վերջէնք առ եկեղեցին :

Պարտաւ զբանն առաջին :

Ես հաւատամ հաւատով . զի մի է
Աճ . և բնութիւն Հօր իւրոյ միածին Որ
դին . և Հոգին Սուրբ : Ձի ասի Հայր
վն բարեգթութե իւրոյ իմերայ ուղղա
փառաց քրիստոնէից : և մէք կոչումք որ

Հաւ. 8.
15.

Դեք ԱՅ լվն որդեգրութեն : Եւ բոլորեց
է Հայր՝ վն ստեղծանելոյն զամենեսեան
զգոյս : Եւ կոչի Աճ , զի Աճ ամենա
կարող է : Որ կարէ առնել զամենայն
ինչ՝ զոր և կամի : Եւ ստեղծեաց

Սողոմ
134. 6.

*Dictum est à sancto Gregorio illuminatore
Armeniorum.*

Nos autem glorificabimus illum, qui
est ante secula, adorando sanctam Tri-
nitatem, & unam Deitatem, Patris,
& Filii, & Spiritus Sancti, nunc & sem-
per, & in secula seculorum, Amen.

Quis stabilivit Fidem?

Duodecim Apostoli: propterea sunt
duodecim verba.

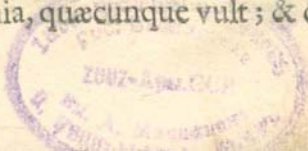
Quid docent verba hæc, die brevi?

In primis spe credere in Deum, & in
sponsam ejus, in Sanctam Ecclesiam:
quia prima octo verba ad Deum respici-
unt; quatuor autem ultima ad Ecclesiam.

Narra verbum primum.

Ego credo fide, quod unus sit Deus,
& naturâ Patris sui unigenitus Filius, &
Spiritus sanctus: quia dicitur Pater pro-
pter bonitatem misericordiæ suæ super
orthodoxos Christianos. Nos autem voca-
mur Filii Dei propter adoptionem. Atque Rom. 8.
Pater universi est ob omnium rerum ex- 15:
sistentium creationem. Ac vocatur Deus:
quoniam Deus omnipotens est, qui potest
facere omnia, quæcunque vult; & creavit Psal. 134. 6.

1094 = 1682.
138 - 80

յոջնչէ զերկինս և զերկիր. և զամ'ինչ՝ որ
'ի նս. որ է բոլովին աշխարհս

Պատեա շէրորդ բանն :

Ես հաւատամ միշտ 'ի Յս Բս յորդին
Այ. 'ի Հօրէ միածին : Չի է ծնեալ
'ի նռնոյ Հօրէ յառաջ քան զամ' յաւի
տեանս. և է ԱՃ յաւիտենից անվախճան.
ամենակարօղ. և ստեղծօղ. և ՏԲ ամենից
դոյից. որպէս է Հայր :

Պատեա շէրորդ բանն :

Ես հաւատամ, զի Յս Բս Քմարիտ
ԱՃ է. և Քմարիտ մարդ : զի էառ զմար
մին բանական յամենօրհնելոյ սրբու
հոյ կուսէն Մարիամայ զօրուԹեամբ
Հոգւոյն սրբոյ : Լայնպէս ծնեալ 'ի մօրէ
անհայր. որպէս 'ի Հօրէ անմայր :

Եբր. 7.
3.

Պատեա շէրորդ բանն :

Ես հաւատամ, զի Յս Բս վասն շա
1. Պեռ. հելոյ զաշխարհս. և երով պատուականաւ
1. 19. արեամբն ազտեաց զմեզ : չարչարեցեալ
'ի հրէից ինեցքոյ պոնտացւոյ պիղատո
սի. և տանջեցեալ : Պակեցեալ փշօք՝
Կող 2. բռնեցեալ 'ի խաչափայտին՝ և մեռեալ
14. իջուցեալ 'ի խաչէն՝ և Թաղեցեալ 'ի
նորում գերեզմանի :

Պատեա շէրորդ բանն :

Ես հաւատամ. զի ՏԲ մեր Յիսուս
Բրեա

ex nihilo coelum & terram, ac quicquid
est in illis, nempe universum mundum.

Refer secundum verbum.

Ego credo semper in Iesum Christum,
in Filium Dei, ex Patre unigenitum:
quia est genitus ex eodem Patre longè an-
te omnia secula. Et est Deus æternitatum
infinitarum: omnipotens, ac creator, &
Dominus omnium rerum, sicut est Pater.

Commemora tertium verbum.

Ego credo Iesum Christum esse verum
Deum, & verum hominem: quoniam
assumpsit corpus rationale de omnium
benedictâ sancta virgine Maria, virtute
Spiritus sancti; illo modo genitus est ex
matre sine patre, sicut ex patre sine matre. Hebr. 7. 3.

Declara quartum verbum

Ego credo Iesum Christum, mun-
di lucranti causâ, suo pretioso sanguine 1. Pet. 1. 19.
liberasse nos, passum à Judæis sub Pon-
tio Pilato, & flagellatum, coronatum
spinis, clavis affixum in cruce lignea, Col. 2. 14.
& mortuum, demissum de cruce, ac se-
pultum in novo sepulchro.

Recita quintum verbum.

Ego credo Dominum nostrum Iesum
Chri-

Քս երբ մեռու՝ փութանալի Հոգւոյն
եջ ՚ի գծոյս . ՚ի տեղին ուր սբ հարքն
կային արգելեալք . իսկ մարմնոյն եղաւ
՚ի գերեզմանի : Եւ յերրորդ աւուր յա
րուցեալ յաւուր կիւրակէի փառաւորա
պէս . հօր զօրութիւն :

Յայտնեալ շէնքերոյրն բան :

Դարձ.
3. 3.

Ես հաւատամ՝ զի Յս Քս յետ յարու
թեն յաւուրս քառասուն յայտնեցաւ
աշակերտաց իւրոց՝ վս հառաատութիւն
և ճշմարտութեան յարութեն : զկնի
աւուրց քառասնից համբարձաւ յեր
կինս՝ ՚ի վերոյքան զմամ երկինս . և նստաւ
ընդ աջմէ Ս. Հօր ամենակարողի . գե
րազանցեալ քան զմմդասս հրեշտակաց :
Եւ հաւասար է փառացն Հօր նոյնպէս
Տր և ինամօղ ամենեցուն ստեղծուա
ծոց :

Պատմեալ զծովերոյրն բան :

Ես հաւատամ . զի Տր մեր Յս Քս .
Ստոյն . ՚ի կատարածէ աշխարհիս | գալոց է յեր
25. 31. կնից . մեծ և հզօր զօրութիւն և իշխա
նութիւն և ի հառօք Հօր դատել զմարդիկ .
Հոսի . 2. || և հատուցանել ամենեցուն ըստ գոր
ծոց : չարաց և բարեաց :

Սեկնեալ զստեղծութիւնն բան :

Ես հաւատամ ՚ի սբ Հոգին . որ է
՚ի

Christum, quando mortuus est, festinanter animâ descendisse ad inferos, in locum, ubi sancti Patres erant detenti: corpore autem positum fuisse in sepulcro, & tertio die resurrexisse, die scil. Dominico gloriose, fortem potentia.

Explica sextum verbum.

Ego credo Jesum Christum post resurrectionem dies quadraginta apparuisse Acto. 1, 3 discipulis suis, ob confirmationem & veritatem resurrectionis: post dies quadraginta ascendisse in coelum, longè super omnes coelos, & sedisse ad dextram Dei Patris omnipotentis, transcendentem omnes choros Angelorum, & æqualem gloriae Patris: eodem modo Dominum ac protectorem omnium creaturarum.

Narra septimum verbum.

Ego credo, quòd Dominus noster Jesus Christus in fine mundi venturus sit Mat. 24 de coelo, magnus & fortis virtute ac potestate, gloriâ Patris judicare homines, atque retribuere omnibus secundum opera, Rom. 2, 6 mala & bona.

Explana octavum verbum.

Ego credo in sanctum Spiritum, qui est
ex

ի սրբոյ երրորդութեն. Էակից Հօր՝ և փա
ռակից Որդւոյ. գոյակից և բնութենա
կից երրեակ անձն երրորդութեն: ՄԺ
յաւիտենական և ՏԲ ամենեցուն. նոյ
Հայր և Որդի:

Պատեա շինեբորդն բան:

Ես հաւատամ նոյնպէս՝ զի մի է կա
թութիկէ և առաքելական սբ եկեղեցի
Հմեալ ՚ի ՔԷ, ի իւր վիմին պետրոսի
առաքելոյ: Որ է Ժողովարան ամ ուղղա
փառաց քրիստոնէից. որք են Սկրտեալք
յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբ
ոյ. և խոստովանին զհաւատս ՏՆ մե
րոյ ՅԷ ՔԷ ըստ հարցն սրբոց:

Ս ան էր անունի կաթութիկէ:

Աս այն սբ առի և կաթութիկէ. զի
աւնիդլուի զՔԷ. և զանգամն բազումն
զընդհանուր հաւատացեալս ՔԷ, ներ
պարունակեալ յենքեան և զխորհուրդս
փրկականս: Աս այն անունի կաթութի
կէ. այսինքն հասարակաց պարունակող:

Ս ան էր առի հաղորդութի սրբոց:

Ասի մասնաւորութի աղօթից՝ և բա
րեաց գործոց. որք լինին ՚ի սուրբ եկեղե
ցւոյ՝ ըստ անձին: Քանզի՝ մի անգամն
անձին զիւրոյ գործոյ զշահաւետու
թին պարգևէ այլոց անգամոցն. կարե
կցե

Ս արդ. 16. 18.

Ս արդ. 28. 19.

ex sancta Trinitate, ejusdem existentiae
particeps cum Patre, & gloria cum Filio,
substantiae & naturae ejusdem consors:
tertia persona Trinitatis, Deus aeternus, ac
Dominus omnium, sicut Pater, & Filius.

Narra nonum verbum.

Ego credo similiter unam esse Catholi-
cam & Apostolicam sanctam Ecclesiam,
fundatam in Christo super petram Apo- Mat. 16,
stolum Petrum: quae est congregatio o- 18.
mnium orthodoxorum Christianorum;
qui sunt baptizati in nomine Patris, & Fi- Mat. 28,
lii, & S. sancti, ac profitentur Fidem Domi- 19.
ni nostri Jesu Christi juxta Patres sanctos.

Quare vocatur sancta, & Catholica?

Propterea Sancta vocatur, & Catholi-
ca: quia habet caput Christum, ac mem-
bra multa, universales fideles Christi,
contentos in illâ, & Sacramenta salu-
taria; ideo vocatur Catholica, h. e.
Universalia complectens.

Quare dicitur communio sanctorum?

Dicitur participatio orationum, &
bonorum operum, quae fiunt in sancta
Ecclesia secundum personam: nam
unum membrum personae de suo effectu
utilitatem impertitur alijs membris, auxi-
lium

կցելով նոցին աննախանձաբար :

Ճառեա չորսաներորդ Բանն :

Ես հաւատամ, զի 'ի նք եկեղեցւոյ է
Ճմարտապէս Թողութի մեղաց. միջնոր
դուծի սրբոյ խորհրդոյ խոստովանու
թեն : Զոր ընկալան մարդիկ ք' աստ
տալ զհաշիւն մեղանաց իւրեանց հան
գերձ զղջմամբ : Եւ ազատիլ 'ի պար
տուցն յանցանաց :

Պատմեա շեղորոտաներորդ Բանն :

Ես հաւատամ՝ զի զկնի վախճանի
աշխարհիս այսորիկ՝ ամենեցուն ննջեցե
լոց մարմինք յառնելոց են միաւորութի
ընդ հոգւոց իւրեանց : Եւ եւ բարեաց
2. Տի. 4. և եւ եւ չարաց՝ և առի ընդունիլ զհատու
8. ցումն իւրեանց յարդար դատաւորէն :

Ճառեա շեղորոտաներորդ Բանն. որ
է վերջին :

Ես հաւատամ. զի բարի քրիստո
Ս. անայքն և երթան 'ի կեանսն յաւիտենից.
35. 46. որ է արքայութեն երկնից՝ լի ամեռա
նութի : Իսկ չարքն և անհաւատքն 'ի կո
րուստն յաւիտենից. որ է դժոխքն. լի
ամենայն թշուառութի և ամենակերպ
տանջանօք :

Զինչ նշանակէ զինի ասէն Մ. Բն. :

Սովորութի է մարդոյ. զի զկնի հաւա
նելոյ

lium ferendo illis sine invidia.

Recita decimum verbum.

Ego credo in sancta Ecclesia esse verè remissionem peccatorum, mediatione sancti Confessionis Sacramenti, quod receperunt homines hîc reddere rationem peccatorum suorum simul cum contritione, & liberari à debitis delictorum.

Narra undecimum verbum.

Ego credo post finem mundi hujus omnium dormientium corpora resurrectione esse unitione cum animabus suis, siue bonis siue malis, accipere ^{2. Tim. 4.} retributionem à justo iudice. ^{86.}

Refer duodecimum verbum, quod est ultimum?

Ego credo bonos Christianos ituros ^{Mat. 25.} esse in vitam æternam, quæ est re- ^{46.} gnum cœlorum, plenum omnis beatitudinis: malos autem & infideles in perditionem æternam, quæ est infernus, plenus omni ærumna, & omnimodis cruciatibus.

Quid significat vox Amen?

Utitur eâ homo, quando post assen-
B sum

Նեղոյ իրին՝ և ընդունելոյ՝ ասէ զբառս
զայս՝ որ նշանակէ . եղեցի . կամ այո :

Գլուխ երրորդ

վասն

ՏԵՐՈՒՆԵԱԼՆԵՆ ԵՎ ՕԹԻՅ՝

Պ. իրէս շհայր մեր որ յերկինս :

Այո՞ գիտեմ :

Ու է տապեալ շաղօնս զայս :

ՏՐՆ մեր ՅԵՔՅ է տապեալ . վասն
որոյ և աղօթք Տրունի զսա անուանեմք :
Սակս որոյ ամ քրիստոնեայ պարտական
է ուսանիլ . ընդ նմին և զհայտումքն . և
զողջոյն քեզ Մարիամն :

Որդէս ասէ Տրունիան աղօթիս :

Ս. Բ. Ե. Հայր մեր որ յերկինս ես : սուրբ եղեցի
6. 9. և անուն քո : եկեսցէ արքայութի քո : եղի
ցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի :
զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այս
օր : և թող մեզ զպարտիս մեր : իսկ և մեք
թողումք մերոց պարտապանաց : և մի տա
նիր զմեզ 'ի փորձութիւն . այլ փրկեա
զմեզ 'ի չարէ :

Ո ինչ ճանոցանեն միշտ աղօթիս այսորիկ :

ասա կարճիկարճոց :

Ամենայն ինչ՝ որ մեզ հարկաւոր է
եւթէ

sum rei, & receptum profert dictionem hanc, quæ significat: verè fiat, vel, Ita sit.

CAPVT TERTIUM

de

DOMINICA ORATIONE.

Scisne PATER NOSTER, *qui es in calis?*
Ita, Scio.

Quis dixit Orationem hanc?

Dominus noster Iesus Christus dixit: quapropter & Orationem Dominicam hanc vocamus; quâ discendâ omnes Christiani necesse habent, cum Fide Apostolorum, & Salutatione Mariæ.

Quomodo dicitur Dominica Oratio?

Pater noster, qui in cœlis es, sanctum Mat. 6. 9.
&c.
fit nomen tuum. Veniat regnum tuum.
Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Et remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus nostris debitoribus. Et ne inducas nos in tentationem: sed libera nos à malo.

Quid indicat nobis Oratio hæc, dic brevissime?

Omne id, quodcunque nobis necessa-
rium

եթէ հոգևոր. և եթէ մարմնաւոր.
ուսուցանէ խնդրել. որք են եօթն
բանք :

Այնքա՛ն ասա Ժրտածիո՛վէ՛ շէ Գէորգեց :

Աւաջին է՝ Հայր մեր որ յերկինս ես.
Որով զԱՅ հայր կոչելով մեզ՝ զմեզ որ
դիս նորա կացուցանեմք :
Երկրորդն՝ սբ եղիցի անուն քո : Որով
խնդրեմք զանուն իւր սբ, սբ առնել ի
վր մեր բարի գործով և ոչ օտարացու
ցանել զմեզ յիւր սբ անունէն մեղոս
սիրութեամբ, և անառակ գնացիւք : Եր
րորդն՝ եկեսցէ արքայութիւն քո : Որով
զարքայութի Աստուծոյ խնդրեմք առ
մեզ մերձեցուցանել և ընդ մեզ պահել.
և ոչ ի մէնջ հեռացուցանել : Չորրորդն՝
եղիցին կամք քո. իմ յերկինս և յերկրի :
Որով խնդրեմք զկամս նորա. զի որովք
կամօք զերկինս և զերկիր յօչեութենէ ի
յեութի հաճ. և զարդարեաց. և զպի
տոյս նոցա արտրաստեաց. նոյնպէս և զմեր
պիտոյսն հոգացցէ. և զմեզ անկարօտս
արացցէ : Հինգերորդն. զհաց մեր հա
նաւազորդ՝ տուր մեզ այսօր : Որով զկա
րիս և զպիտոյս մեր հանապազորդական
պահանջեմք առլ. որպէս յերեկն և յե
ռանդն

rium est, five spirituale, five corporale docet petere: quæ sunt septem verba (f. petitiones.)

Quanam sunt, recita singulatim, ut sciam?

Primum est, Pater noster, qui in coelis es: quô Deum Patrem vocando nos, nos filios illius constituimus.

Secundum, Sanctum sit nomen tuum: quô petimus nomen suum Sanctum Sanctificare super nostrum bonum opus, neque alienare nos à suo sancto nomine, peccati amore, & luxuriosis gressibus.

Tertium: Adveniat regnum tuum. Quô regnum Dei petimus ut ad nos appropinquare faciat, & nobiscum custodire, neque à nobis procul sejungere.

Quartum: Fiat voluntas tua, sicut in coelo & in terrâ. Quô petimus voluntatem ejus: quoniam quâ voluntate coelum & terram ex nihilo in effectum produxit, & ornavit, ac necessaria illorum preparavit: similiter & nostra necessaria procurabit, & nos haud indigos efficiet.

Quintum: Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Quô necessaria, & quæ nobis opus sunt, ad singulos dies pertinentia petimus dari, sicut heri & nudius

ռանդն՝ և ոչ ամփոփել իմէնջ ստեփանաբ
ժանութե մերոյ : Աեցերորդն՝ և թող
մեզ զպարտիս մեր՝ ո՞պ և մեք թողումք
մերոց պարտապանաց : Որով ինդրեմք
յԱստուծոյ յանցանաց մերոց՝ և սղօլա
նաց զներումն , և զթողութի . բայց և
մեք պարտիմք մերոց յանցաւորացն թո
ղուլ . քանզի եթէ ոչ թողումք մեք մե
րոց յանցաւորացն . և ոչ Աճ զմերն թո
ղու : Եթէ ներորդն . մի տանիր զմեզ
ի փորձութի . այլ փրկեա զմեզ ՚ի չարէ :
Որով ուսուցանէ զմեզ . ոչ միայն զայս
աղօթել՝ մի տանիր զմեզ ՚ի փորձութի .
այլ և զայն . եթէ փրկեա ՚ի չարէ : տեա՛
զի ռաւաջնո՞վն մեղթեմք՝ ոչ արկանել
շմեզ ՚ի փորձութի . իսկ երկրորդիւն
վերաբերել զմեզ ՚ի փորձութեն նե
րում գումք :

Գիտես զոչջոյն ՚իւ Սարեմն :

Այո գիտեմ :

Ի՞նչ ՚ի տեսից :

Ոչջոյն քեզ մարիամ լի շնորհօք՝ Տը
րնդ քեզ : օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս . և
օրհնեալ է պառուղ որովայնի քոյ Զն :
Եւ Մարիամ մայր Աստուծոյ՝ բարե
խօսեա վասն մեր մեղաւորացս . այժմ և
ի ժամու մահու մերում . ամէն :

Որոյ

tertius, neque auferre à nobis propter indignitatem nostram. Sextum: Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus nostris debitoribus. Quò petimus à Deo nostrorum delictorum & erratorum veniam ac remissionem. Verùm & nos debemus in nos delinquentibus dimittere: nisi enim nos dimittimus nostris delinquentibus, neque Deus nobis dimittit. Septimum: Ne inducas nos in tentationem, sed libera nos à malo. Quò docet nos non solum hoc orare: Ne inducas nos in tentationem; verùm & illud: sed libera nos à malo. Vide quòd primò petimus non projicere nos in tentationem: sed secundò erigere nos à tentatione, in quâ sumus.

Scisne Salutationem Mariæ?

Imò scio.

Recita ut percipiam?

Salus tibi, Maria, plena gratiâ, Do- Luc. 1, 28.
minus tecum: benedicta es tu in mulie- & 42.
ribus, & benedictus est fructus ventris tui,
JESUS. Sancta Maria, mater Dei, in-
tercede pro nobis peccatoribus, nunc &
in horâ mortis nostræ. Amen.

որոյ Էն ասացեալք Բանիս արարիկ :

Մասն ինչ սորա գաբրիէզ հրեշտապետն է ասացեալ 'ի ժամու աւետեացն : Մասն ինչ եղիտաբեթ է ասացեալ 'ի ժամու յորովայնէ յորովայն երկրպագութեն : և զՄասն ինչ եկեղեցի է ստհմանեալ. որ է աղօթք առ սրբութիւն Աստուածածինն :

Ասան էր ասեմի զոր Էջն Կէշ Սարգիսն.
չինի հայր մեր որ յերկնսն :

Ասանզի երանութիւն կոյսն առաւել համարձակութի ունի առ իւր միածին որդին. նաև քաղցրագութ է 'ի վերայ հօտի որդւոյն իւրոյ. նաև Տր մեր մաղթանաց նորա յաւէտ ունկնդիր լինի. վն այնորիկ զկնի անուանանաց աղօթից զնա յաւէտ միջնորդ և բարեխոս արկա նեմք՝ իձեռն աղօթիցս այսոցիկ. վասն որոյ ամքրիստոնէի զսա պարտ է ուսանիլ և հանապազօր ասել :

Ի՞նչ աչլ տարիս պարտ է աղօթել թէ ոչ :

Պարտ է աղօթել առ ամենեսեանս օրս. և զնոս միջնորդս առնուլ 'ի ժամու աղօթից. նաև յաւէտ առ մեր պահապան հրեշտակն. որոյ եմք յանձնեալք :

Quis dixit hæc verba?

Partem quandam horum Gabriel Archangelus dixit tempore annunciationis: partem Elisabeth dixit tempore de ventre in ventrem adorationis: & partem quandam Ecclesia definivit, quæ est oratio ad sanctam Dei genitricem.

Quare dicimus salutationem Maria post
PATER NOSTER, *qui es in calis;*

Quoniam beata Virgo magis libertatem loquendi habet apud suum unigenitum Filium: nec non dulcis misericors est super gregem Filij sui; atque Dominus noster petitiones ejus auribus percipit. Propterea post Dominicam Orationem, illam semper mediatricem & advocatam constituimus virtute Orationis hujus. Ideò cuilibet Christiano convenit hanc discere, & omni die recitare.

Ad alios sanctos expedit orare, aut non?

Expedit orare ad omnes Sanctos, & illos mediatores recipere tempore orationis: necnon ad Angelum nostrum custodem, cui sumus commendati.

ԳԼՈՒԽ Զորրորդ վասն

Տ Ե Ս Ե Ն Յ Ի Ե Ն Ի Յ
Օ Ի Ի Ն Ե Յ Ն

Քանիչ են օրինացն բանի. զորս լճ եր. եւ
համ իջեալն որոյ եր. զնոսա լճ:

Եւ լից:

20: 2:

եւ ոյլ:

Յօհա. I:

17:

Տասն են բանք օրինացն Աստուծոյ,
և ի ձեռն Մօսէսի եւ ի լեառն սինայի:

Լսաւ ոյլ ի իշխանիւնէ՝ չի գիտացից:

Աւաջինն. Եւ եւմ ՏԻ ԱՃ. քո. և մի
եղիցի քեզ սյլ ԱՃ բայց յինէն. և մի դի
ցես զանուն Աստուծոյ քոյ ի վերայ սնո
տեաց:

Երկրորդն. Մի արասցես քեզ կուռս
բոտ ամի նմանութե. յերկինս ի վեր. և
յերկեր ի խոնարհ:

Երրորդն. յիշեա՛ զի սրբեցես զօր
շաբաթուն:

Զորրորդն յաատուեա զհայր. քո՝ և ըզ
մայր քո:

Հինգերորդն. Մի սպանաներ:

Վեցերորդն. Մի շնար:

Եօթներորդն. Մի գողանար:

Ութներորդն. Մի սուտ վկայեր զըն
կերի քօւմմէ:

Իննե

CAPUT QUARTUM

de

DECIMUM VERBIS

(S. PRÆCEPTIS) LEGIS.

*Quot sunt Legis verba, quæ Deus dedit?
Vel per quem dedit illa Deus?*

Decem sunt verba Legis Dei, & per Exod. 20.
2. &c.
Joh 1, 17.
Mosen dedit in monte Sina.

Dic nunc singulatim, ut sciam?

Primum est: Ego sum Dominus
Deus tuus, & ne sit tibi alius Deus præ-
ter me. neque ponas (s. assumes) no-
men Dei tui super vana.

Secundum: Ne facias tibi idolum
juxta omnem similitudinem, in cœlo
sursum, & in terra deorsum.

Tertium: Memento sanctificare
diem Sabbathi.

Quartum: Honora patrem tuum,
& matrem tuam.

Quintum: Ne occidas.

Sextum: Ne moecheris.

Septimum: Ne fureris.

Octavum: Ne falsum testeris de
proximo tuo.

B 6

Nonum:

Իններորդն . Մի երդնուր սուտ
յանուն Տեառն Աստուծոյ քոյ :

Տասներորդն . Մի ցանկար կնոջ
ընկերի քոյ . և մի տան նորա . և մի ամ
իրաց որք նորա իցեն :

Միկեա ինչ զսոսա այժմ ըստ իարգի :

Առաջներորդ պատգամն ուսուցա
նէ մեզ՝ ճանաչել զԱստուծո՞ւ որ է մեր
արարիչ . և բացի նմանէ զայլոք ոչ ճանա
չել . զի է ընդդէմ Աստուծոյ արարչի :

Երկրորդն ուսուցանէ մեզ՝ ոչ առնել
կուռս դրօշեալս ըստ ամի նմանութե .
Թէ յերկինս ըստ կերպի աստեղաց . և
Թէ յերկրի ըստ ամի կերպի և նմանու
թե . զի է կռապաշտութի :

Երրորդն ուսուցանէ մեզ՝ զօր կիւրա
կելն պատուել՝ պարագելով միայն ՚ի
գործս Աճայինս՝ և ՚ի հոգևորս . իբաց
կալ ՚ի մարմնաւոր գործոյ . և ոչ ըստ
այլոց աւուրցն գործել՝ այլ զօրս զայս
Տեառն նուիրել :

Չորրորդն ուսուցանէ մեզ՝ պատու
ել զծնօղս կատարելապէս . և ըստ ամի
կերպի մեծարել . և ոչ նեղել զնոսա՝ և մի
իւրիւ իրօք : Վսորոյ որք նեղեն զծնօղս
իւրեանց՝ նոցա մահու սպառնաց :

Հինգերորդն ուսուցանէ . մի լինիլ ,
ձեռն

Nonum: Ne perjures in nomine Domini Dei tui.

Decimum: Ne concupiscas uxorem proximi tui, neque domum ejus, neque omnia, quæ illius sint.

Explica mihi hæc nunc secundum ordinem?

Primum præceptum docet nos cognoscere Deum, qui est noster conditor, & præter illum alios non cognoscere: quoniam est contra Deum creatorem.

Secundum docet nos non facere idola sculptilia juxta omnem similitudinem, sive in cœlo secundum formam stellarum, sive in terrâ secundum omnem formam & similitudinem: quia est idololatria.

Tertium docet nos diem Dominicum venerari, vacando solum operibus divinis & Spiritualibus: abstinere à corporali opere, neque juxta alios dies operari, sed diem hunc Domino consecrare.

Quartum docet nos honorare parentes perfectè, & juxta omnem modum magnificare: neque coangustare illos, ne quidem ullis in rebus. Quapropter qui affligunt genitores suos, morte comminantur.

Quintum docet non esse manibus

Ճեռներէց իմի ընկերին անիրաւութիւն.
 զի մարդ ոչ է իշխան մահու և կենաց.
 այլ Աճ որ է արարիչ. վս որոյ և զիշխա
 նութի ունի մահու:

Աեցերորդն ուսուցանէ՝ ոչ շնալ
 այսինքն, ընդ որում որ ոչ է պատկեալ
 խորհրդով եկեղեցւոյ՝ իբացկալ ի նմա
 նէ. զի մի ապականեսցի խորհուրդ եկե
 ղեցւոյ:

Եօթներորդն ուսուցանէ՝. ոչ յաւիշ
 տակել զինչս ընկերին. թէ յայտնի՝ և
 թէ ծածուկ. զի մի պարտական լիցի
 նմա յաւուրն դատաստանի:

Ութերորդն ուսուցանէ՝ ոչ վկայել
 այնմիկ. որոյ ոչ է տեղեակ. զի է սուտ
 վկայութի. քանզի ամ որ ոչ է եղեալ
 սուտ է. որ վկայէ սուտ. զոչէ վկայէ.
 վս որոյ ինեքորդ դատապարտութե է:

Իններորդն ուսուցանէ՝ ոչ երդնու
 տուտ. զայս և Տրն մեր Յիսուս Քրիս
 տոս արգելեաց ասելով. ամենևին ոչ երդ
 նուլ. զի ի սմանէ ևս բազում վնասք
 յառաջգան. և խարդախութիւնք ընդ
 իրեարս:

Տասներորդն ուսուցանէ մեզ՝ զմերն
 մեզ բաւական համարիլ՝ և ոչ արկանել
 զաչս ի ստացունածս ընկերին. առիբաց
 հա

Սբէ.
 5՝ 34՝

Լ.բր.
 13՝ 5՝

magnis contra proximum iniquitate: quia homo non est princeps mortis & vitæ, sed Deus qui est conditor; ideò & potestatem habet mortis.

Sextum docet non adulterare, hoc est, cum quâ aliquis non est matrimonio junctus Sacramento Ecclesiæ, abstinere inde, ne corrumpatur Sacramentum Ecclesiæ.

Septimum docet non rapere quicquam proximi, sive manifestò sive secretò, ut ne debitor fiat illi in die judicij.

Octavum docet non testari illud, cujus quis est inscius: quoniam est falsum testimonium; nam quicquid non est factum, mendacium est. Qui testatur falsum, de nihilo testatur: quapropter sub condemnatione est.

Nonum docet non perjurare: hoc & Dominus noster Jesus Christus prohibuit, dicendo: Omnino non jurare. Mat. 5, 34. Quia ab hoc quoque multa damna promanant, & doli mutui.

Decimum docet nos existimare, non nostrum nobis sufficere, neque conjicere oculos in possessiones proximi, illasque ipsi

հանել զնա 'ի նմանէ . որ է խկապէս
զրկանք :

Գլուխ հինգերորդ .

յաղագս

Ե ՕԹԵՆՆՅ ԵՍՐՀՐԳՈՅ
Ե ԿԵՂ, Ե ՅԻՈՅ:

Քանիք են խորհուրդք եկեղեցաց. և ամ շինել
շքոթեմիս ասիին :

Ե ՕԹՆ են խորհուրդք. և ամենեքեան
են հնարք ընդդէմ մեղաց. և ընձեռողք
շնորհաց. այսինքն Առաջինն՝ Մկրտու
թին : Երկրորդն՝ Գրոշմն : Երրորդն
Հաղորդութիւն : Չորրորդն՝ Ապաշխա
րութիւն : Հինգերորդն. Պսակն : Աւեց
երորդն կարգ Քահանայութեն : Ե ՕԹՆ
երորդն Աւերջին օծումն :

Կամի՞ չի մկեռացէս համատօրիս :

Մկրտութիւն է հնարք ընդդէմ սկզբնա
կան մեղաց. որով ազատիմք 'ի մեղացն
ադամայ. որ սկզբնական ասի. և լինիմք
որդիք ԱՅ՝ շնորհօք ՏՆ մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի :

Օծումն որ է դրոշմն. շնորհէ վերա
տին մեզ զօծումն Աստուածային. զոր
կորոյս

ipsi eripere: id quod est propriè defraudatio.

CAPUT QUINTUM

de

SEPTEM SACRAMENTIS ECCLESIAE.

Quot sunt sacramenta Ecclesiae?

Aut quam virtutem habent?

Septem sunt Sacramenta, & omnia sunt virtutes (s. remedia) contra peccata, & de gratiâ tractant, qualia sunt: 1. Baptismus. 2. Chrisma. 3. Eucharistia. 4. Poenitentia. 5. Matrimonium. 6. Ordo Sacerdotij. 7. Extrema Unctio.

Cupio ut explices brevibus?

Baptismus est virtus (s. efficacia) contraria originali peccato, quò liberamur à peccato Adami, quod originale dicitur, & finis filij Dei gratiâ Domini nostri Jesu Christi.

Unctio, quæ est Chrisma, donat de-
quò nobis unctionem divinam, quam
amisit

կորոյս հինն ադամ'ի դրախտին. յորմէ
օծմանէ զօրանամք 'ի հաւատոս ՏՆ ՅԵ :

Իսկ Հաղորդութիւն կերակրէ զմեզ. և
զօրացուցանէ. նաեւ է սպեղանի վերաց
մերոց. և հնարք ընդդէմ վերացն մեզաց
ներգործականաց :

Իսկ Խոստովանութիւն է հնար ընդ
դէմ ներգործականաց մեղաց. զի որ
քան սատանայ զմեզ գթեցուսցէ'ի մեղս.
մեք ևս այսու խորհրդով դարձցուք
և զղջացուք. և զնոյն խոստովանու
թիւք 'ի մէջ իւրաց Թօթափեսցուք. սակս
որոց բազմիցս կրկնիլ կարող է :

Իսկ Պատկն է հնար ընդդէմ շնու
Թեան. զի որքան ոչ է պսակ առն և
կնոջ մերձաւորութիւնոցին շնութիւն է
համարեալ. իսկ պսակաւն բառնի շնու
Թիւն 'ի միջոյ. և լինի ամուսնութիւն պա
տուական ըստ խրատու սրբոյն Պօղոսի :

Եբր. 13:

Իսկ Քահանայութիւն է հնար ընդ
դէմ իշխանութենն սատանայի. և զօրու
Թիւն Ագործութեան. զի զիշխանու
Թիւն զայն՝ զոր կորոյս ադամ'ի դրախ
տին հնազանդելով սատանայի. վերստին
շնորհեաց մեզ Քս մարդանալովն և կոր
ծանելովն զսատանայ :

Իսկ Աերջին օծումն ազատէ զմեզ 'ի
փոշե

amisit vetus Adam in paradiso, à quâ uncti-
one corroboramur in fide Domini Jesu.

Sed Eucharistia alit nos, & corroborat,
necnon est emplastrum vulnerum nostro-
rum, ac potentia contra vulnera peccati
actualis.

Confessio autem est remedium con-
tra actuale peccatum: quia quantum Sata-
nas nos cadere faciet (s. projiciet) in pec-
cata: nos quoque hoc Sacramentò rever-
temur contriti, illumque Confessione à
nobis procul dispellemus; propterea sæ-
pè reiterari potest.

At Matrimonium valet contra forni-
cationem: quia quantum non est matri-
monium viri & foeminæ, appropinqua-
tio illorum fornicatio est existimata. Ve-
rùm matrimoniò tollitur fornicatio de
medio, & fit conjugium honorabile, jux-
ta disciplinam sancti Pauli.

Heb. 13. 4

Sed Sacerdotium est efficacia, contra-
ria potestati Satanæ, & virtus divinæ
operationis, quia potestatem illam,
quam amisit Adam in paradiso obediendo
Satanæ, denuò donavit nobis Chri-
stus homo factus in perditionem Satanæ.

Extrema autem Unctio liberat nos à
pecca-

փոշեածեսակ՝ և ՚ի ներելի մեղաց. որով
և զառողջութի ընդունիմք հոգւոյ և
մարմնոյ. և արժանանամք ՍԺայնոյ շնոր
հիւնակ հնար է ընդդէմ մեղաց մոռացե
լոց՝ և զօրութիւն ընդդէմ սատանայի
ի վերջնում ժամանակի:

ԴԼԸԽ ՎԵՅԵՐՈՐԴ

յաղագս

ԻՃ Լ. Յ. Ն. Ա Յ Լ. Ռ. Լ. Բ. Ի
Ն. Ա. Ի. Թ. Ե. Լ. Ն. Յ:

Որչանի էն Լ՛Տայինի տառախոթի:

Վ. Կորն.

Երէք, այսինքն. հաւատ. Յոյս. Սէր:

ԱՅ. 13.

Ո իսկի էն սոքա Լ՛Տայինի տառախ
ոթախի:

Ձի հաւատովն հաւատամք յԱՃ. և
ճանաչեմք զնա ամենագօր և ստեղծիչ
վեալ: Յուսով ակնունիմք ռդորմութե
նորա, և նախախնամութե. զի յոյս է
ստոյգ ակնկալութի կենացն յաւիտենից:
Եւ ՚ի սոցունցյառաջագայի սէրն, որով
և սիրեմք զնա վասն բարերարութեան
նորին:

Որչանի էն ղօրոթի. որչաթէն ղյոցան:

Չորք: Խորագիտութի: Ճշմարտութի
բարե

peccatis minutis, (propr. pulveris speciem referentibus,) & veniali peccato, quô & sanitatem recipimus animæ & corporis, & efficimur digni divinâ gratiâ: necnon remedium est contra peccata oblivioni tradita, & virtus contraria Sathanæ in ultimo tempore.

CAPUT SEXTUM

de

DIVINIS VIRTUTIBUS.

Quot sunt divine Virtutes?

Tres sunt: Fides, Spes, Charitas.

1. COR.
13. 13.

Quomodo sunt illæ divine Virtutes?

Quia Fide credimus in Deum, & agnoscimus illum omnium fortissimum, & Creatorem existentem. Spe exspectamus misericordiam illius, atque providentiam: quia spes est vera exspectatio vitæ æternæ; & ab hisce promanat Charitas, quâ & diligimus illum ob beneficentiam suam.

Quot sunt Virtutes, quæ movent Spem?

Quatuor: Prudentia, Veritas, Bona
ordina-

Բարեկարգութիւն. և Զօրութիւն :

II ասն էրկոչին շարժութիւն յոսոց :

Ասանզը են գլուխք՝ և աղբիւրք
ամենից բարեաց գործոց :

Որքանի էն պարգևի հոգւոյն սրբոց :

Եւսոց :

II I : 2 : 3 :

Եօթն. այսինքն, Իմաստութիւն,
Հանձար. Խորհուրդ. Զօրութիւն.
Գիտութիւն. Աջաշտութիւն. և
Երկիւղ Աստուծոյ :

Բանի էն գործի ողորմութիւն. որի է յիշա
րան գտն յառաքելի գաղափարանի :

Առե :

25 : 35 : և

այլ :

Եօթն. այսինքն. Աերակրել շքաղ
յեալս. Արբուցանել զծարաւեալս :
Զգեցուցանել զմերկս : Ժաշովել զօ
տարս : Տեօանել զհեւանդս : Այցառ
նել բանտելոց : Թաղել զմեռեալս :

Այսոքիկ են գործք մարմնաւոր ողոր
մութիւն :

Գլան եւ գործի հոգեւոր ողորմութիւն. զորս
պարտիս ասել :

Այո՛կան այլեւ եօթն գործք հոգեւոր
ողորմութեւ Այսինքն. Խրատել զերկ
միամն : Առաջնորդել տգիտաց : Կըշ
տամբել զմեղսասէրս : Մխիթարել զտըր
տմեալս : Թողուլ զպարտս : Յանձնառ
նուլ զվեշտս : Աղաչել զԱՏ լիս կենդա
նեաց և մեռելոց. և լիս մեղաց :

Գլուխ

ordinatio (s. Temperantia,) & Fortitudo.

Quare vocantur motiones Spei?

Quoniam sunt capita, & fontes omnium bonorum operum.

Quot sunt Dona Spiritus Sancti?

Septem sunt: Sapientia, Intelligen- Jes. 11, 3. 3
tia, Consilium, Fortitudo, Scientia,
Pietas, & Timor Dei.

Quot sunt opera Misericordiae, quae commemorantur in die judicii?

Septem sunt: Cibare esurientes. Po- Mat. 25. 35. &c.
tum dare sitientibus. Vestire nudos.
Colligere peregrinos. Visitare aegrotos.
Visitare in carcere detentos. Sepelire
mortuos.

Hæc sunt opera Corporalis Misericordiae.

Sunt ne & opera Spiritualis Misericordiae, quae dicere tibi expedit?

Ita, sunt alia septem opera Spiritualis Misericordiae, nempe Admonere dubitantes. Ducere ignorantes. Increpare peccatorum amantes. Consolari mœstos. Dimittere debita. Tolerare afflictiones. Deprecari Deum pro vivis & mortuis, ac pro peccatis.

Գլուխ եօթներորդ
վան

Ս Կ Օ Ր Ն Լ Կ Ը Ն Լ Յ Ե Լ
Ն Ն Բ Գ Ո Ր Ն Լ Կ Ը Ն Լ Յ
Մ Ե Գ Լ Յ :

Արքանք էն աղգ Բղայ :

Երկու. այսինքն Սկզբնական. և
Ներգործական : Իսկ ներգործականն
յերիս բաժանի. այսինքն. Փռէտեսակ.
Ներելի : և Մահացու : և Իարձեալ
յերիս բաժանի. Խորհրդով. Բանիւ.
և Գործով :

Օ Իսրդ է Բղն Սկզբնական :

Սկզբնական մեղք է. զոր 'ի նախահո
րէն մերմէ սերեալ ունիմք ամենեքեան.
որ ջնջի մկրտութի սրբոյ աւազա
նին. զորս ասացաք յառաջ. վն այսորիկ
սահասարակապէս առ ամենեոեան բե
րի՝ ոչ առաւել և ոչ նոճաղ, այլ միապէս :
վանն որոյ և մկրտութեն շնորհ միապէս
առ ամենեոեան տարածանի. և մաքրի
զմեղ 'ի մեղաց անտի :

() Իսրդ էն և ներգործական Բղն :

Ներգործական մեղք է. որ ոչ առհա
տարակաբար տարածանի առ ամենեոեան.
այլ առ այն միայն. որ գործէ զմեղս. վն
որոյ

CAPVT SEPTIMVM

de

O R I G I N A L I,
E T A C T U A L I
P E C C A T O.*Quot sunt genera peccatorum?*

Duo sunt, Originale, & Actuale. sed Actuale in tria dividitur, nempe in Minutum, (propr. pulveris speciei simile,) Veniale, & Mortale. Ac iterum in tria dividitur, quæ fiunt Consilio, Verbo, & Opere.

Quodnam est peccatum Originale?

Originale peccatum est, quod à primo Parente nostro generatum habemus omnes, quod deletur baptismo sancti lavacri, quod diximus suprâ. Ideò communiter ad omnes affertur, (s. propagatur,) non magis neque minùs, sed æqualiter; ac propterea baptismi gratia æqualiter ad omnes extenditur, & purgat nos à peccatis illinc.

Quodnam est Actuale peccatum?

Actuale peccatum est, quod non communiter extenditur ad omnes, sed ad illum solum, qui operatur peccatum.

C

Qua-

որոյ և խոստովանութիւն թողութիւն
այնմ միայն լինի. որ զՂԶայ. և խոստո
վանի. եսկայնք՝ որք ոչ զՂԶան՝ և ոչ խոս
տովանին. ոչ առնուն զթողութի մեղաց։
Սակս այնորիկ խոստովանութիւն իբազ
միցս է սահմանեալ ՚ի Տէ Զէ. քանզի
բազմիցս մեղանչեմք. վասն որոյ բազ
միցս պարտիմք զՂԶալ և խոստովանիլ։
Իսկ մկրտութիւնն մի անգամ լինի. քան
զի՝ սկզբնական մեղքն մի է՝ և ոչ բազ
միցս կրկնի։

Որ է մահաւաթ մեղքն։

Սահուչաթ մեղք է. որ հակառակ
կայ սիրոյն Աստուծոյ. և յետս ընկենու
զհոգին ՚ի գթութենէն Աստուծոյ. և
պարտական առնէ յաւիտենականաց
տանջանացն։

Որ է ներելի մեղք։

Ներելի մեղք է. որ ոչ կայ հակա
ռակ սիրոյն Աստուծոյ. և ոչ յետս ընկե
նու զհոգին ՚ի գթութենէն Աստուծոյ։
և ոչ է պարտական յաւիտենականաց
տանջանացն. բայց ոչ է հաճոյ Այ.՝
որև ոչ է կամեալ Այ. և սրականեցուցա
նէ զտարփումն սիրոյն. վս այն պարտ է
յայս կեանս քաւել. քան թէ երթալ
ի քաւարանն. որ է այն կեանքն։

Որ

Quapropter & confessione remissio illi tantum fit, qui contritus confitetur: illi verò, qui non conteruntur, neque confitentur, non accipiunt remissionem peccatorum. Idcirco confessio multoties est ordinata à Domino Jesu: sæpè enim peccamus; ideo sæpè obligamur cordis dolore conteri, & confiteri. Baptismus autem semel fit: etenim Originale peccatum unum est, neque sæpius reïteratur.

Quodnam est Mortale peccatum?

Mortale peccatum est, quod resistit charitati Dei, & retrorsum projicit animam à miseratione Dei, ac reum facit æternorum cruciatuum.

Quodnam est Veniale peccatum?

Veniale peccatum est, quod non resistit charitati Dei, neque retrorsum projicit animam à miseratione Dei, nec est reum æternorum cruciatuum: verum non placet Deo, neque est voluntate Dei, & diminuit desiderium charitatis; quapropter expedit in hac vita expiare, quàm ire in Purgatorium, quod est illa vita.

Որքանիք էն միջի Գլխաւորի, որք էն սկզբունքի
ամենից միշտ : Որք եւ մահո-չափի ասին :

Եօթն՝ են՝ այսինքն. Հպարտութի,
Մախանձ. Բարկութիւն. Ագահու-
թիւն. Ծուլութի. Որկրամոլութի.
Բղջախոհութի :

Քանիք էն միջի ընդդէմ՝ Հոգեւոյն արքայ :

Այս այսինքն : Յուսահատութի՝ ի կե-
նացն յաւիտենականաց : Ինքնահաճու-
թի : Կամապաշտութի : Ընդդէմանալ
Ճմարտութի : Մախանձ պատուոյ :
Իսկողս մեռանիլ. կամ Անզղջութի :

Քանիք էն միջի՝ որք միշտ ինդրէն զԵԺ
Ստորոծոյ :

Չորս. այսինքն. Անմեղ սպանութի :
Արուագիտութի : Չրկանք աղքատաց :
Հատանել զվարձս մշակաց : չորքս այսո-
ք իկ են սարսափելիք :

Գլուխ Ութերորդ

յաղագս

Ե. Ռ. Ե. Ք. Ի. Ն. Ո. Ի. Թ. Ե. Ե. Ն. Յ.

Քանիք էն աստիճանութի Գլխաւորի
ընդդէմ՝ սոցա :

Դարձեալ Եօթն են : այսինքն.
Խոնարհութի ընդդէմ Հպարտութի : Բարե-
հաճու

*Quot sunt peccata capitalia, quæ sunt principia
omnium peccatorum, quæ & mortalia dicuntur?*

Septem sunt hæc ipsa. Superbia.
Invidia. Ira. Avaritia. Accedia. Gula.
Libido.

Quot sunt peccata contra Spiritum sanctum?

Sex illa sunt: Desperatio de vita
æterna. complacentia de seipso. Vo-
luntatis adoratio. Impugnatio veritatis.
Invidia honoris (sc. proximi.) In pec-
catis mori, vel sine contritione.

*Quot sunt peccata, quæ semper postulant vindictam
a Deo?*

Quatuor, quæ sunt: Innocens homici-
dium. Masculorum cognitio. Oppressio
pauperum. Defraudatio mercedis ope-
rariarum. Quatuor hæc sunt formidanda.

CAPUT OCTAVUM

de

V I R T U T I B U S.

Quot sunt Virtutes principales contrariae hisce?

Iterum Septem sunt, nempe Humi-
litas, contraria superbiæ. Benevolentia,

Հաճութիւն ընդդէմ նախանձու :
 Հեղութիւն ընդդէմ բարկութեան :
 Աւատասրտութիւն ընդդէմ ագահուէ :
 Արիութիւն ընդդէմ ծուլութե : Պահացո
 ղութիւն ընդդէմ Որկրամոլութե : Ողջա
 խոհութիւն ընդդէմ բղջախոհութե :

Բանիս էն ահացոցիչ մարդիան՝ ջորս խոր
 հելով ՚ի միշտ դատարին :

2որք. այսինքն : Առաջինն՝ մահն :
 Երկրորդն՝ Ահեղ դատաստանն : Եր
 րորդն՝ Դժոխքն ահագին : Զրրորդն՝
 Արքայութիւն անձառ :

Որով չարիցի մարդ պահել չիին ՚ի ահին Ա՛յ
 Այսորիւք. զի ասացի զաղօթս Աս
 տուածամօրն. և միշտ խորհեցի զհնգե
 տասան յանձնառիկ տնօրէնութիւն
 Քի. և զնոցին աղօթսն. և զկեանս
 Տն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

Գլուխ Իններորդ

յաղագս

Դ Ի Տ Ե Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ե Ե Ե
 Ո Գ Թ Ո Յ Ե Ք Ե Թ
 Ս Ե Բ Ի Ե Ս Ի Ե

Որ էն հնգեասան տնօրէնութիւն

Հինգ ուրախութեան են. այս
 ինքն.

contraria Invidiæ. Mansuetudo, contraria Iræ. Liberalitas, contraria Avaritiæ. Diligentia, contraria Acediæ. Temperantia, contraria Gulæ. Castitas, contraria Libidini.

Quot sunt terrorem incutientia hominibus, quæ meditando à peccatis desistunt?

Quatuor sunt hæc ipsa: Primum, Mors. Secundum, Judicium formidabile. Tertium, Infernus terribilissimus. Quartum, Regnum ineffabile.

Quibus poterit homo conservare seipsum in Charitate Dei?

Hiscæ, ut recitet Orationem Dei genitricis, & semper meditetur quindecim commendationes mysteriorum (s. dispensationum) Christi, illorumque preces, atque vitam Domini nostri Jesu Christi.

C A P U T N O N U M
de
S E D U L A A T T E N
T I O N E A V E
M A R I A.

Quanam sunt quindecim illa Mysteria?

Quinque sunt ad gaudium pertinentia:

C 4

nempe

ինքն. Առաջին Աւետիքն: Երկրորդն Ող
ջոյն Եղիսաբեթի: Երրորդն՝ ծնունդն
Տէ: Չորրորդն Ընծայիլն՝ ի տաճարին:
Հինգերորդն՝ Տրամաբանէլն Յի ընդ
վարդապետացն երկոտասանամեայ:

Հինգ ևս այլ տրամուծէ: Առաջինն՝
Աղօթելն ի պարտիզին: Երկրորդն.
Չաղիլն: Երրորդն՝ Փշով պսակիլն:
Չորրորդն՝ Բառնալն խաչին: Հինգ
երորդն. Մեռանիլն փրկչին ի խաչին.
և Թաղիլն:

Հինգ ևս Փառաւորութե վերջին:
Առաջինն Յարութիւն Տէ: Երկրորդն
Համբարձումն: Երրորդն՝ Գալուստ Հո
գւոյն ողբոյ: Չորրորդն՝ Վերափոխումն
Աճաճնի: Հինգերորդն՝ Թագիւ պսա
կումն նորին:

Գլուխ Տասներորդ՝

ՅԵՂ ԵՂ Ս ՊԵՏՈՒԻՐԵ
ՆԵՑ ԵՒԻՆՆԵՐԵ
ՆՈՒԹԵՆՆՅՈՐ
ԲՈՅԵՒՆՏԵՐԵ
ՆԻՆԵՒՍԵ
ՍԵՆՅ ՏՈՒՌՅ:

Մատթ. 22: 37. ևս

այլ

Մատթ. 12

30. 31.

Բանիք էն պատուիրանի աւետարանականի:

Երկու: Առաջինն Սերեցոյես զՏր
Աստուծ

nempe Primum, Annunciatio. Secundum, Salutatio Elisabeth. Tertium, Nativitas Domini. Quartum, Oblatio in templo. Quintum, Disputatio Jesu cum Doctoribus, duodecim annos nati.

Quinque etiam alia ad dolorem pertinent: Primum, Oratio in horto. Secundum, Flagellatio. Tertium, Spinea Coronatio. Quartum, Gestatio Crucis. Quintum, Mors Redemptoris in Cruce, & Sepultura.

Quinque & ad gloriam pertinentia sunt ultima: Primum, Resurrectio Domini. Secundum, Ascensio. Tertium, Adventus Spiritus sancti. Quartum, Assumptio Dei Genitricis. Quintum, Coronatio Coronatio illius.

CAPUT DECIMUM
de
MANDATIS, ET NOVEM
BEATITUDINIBUS
SANCTI EVANGELII,
ET PARTIBUS
ANIMÆ.

Quot sunt mandata Evangelica?

Duo: Primum, Diliges Dominum

C 5

Deum

Matth 22,

37. &c.

Marc. 12,

30, 31.

Աստուճած քո՝ յսմ՝ սրտէ քու մմէ՝ և յսմ՝
անձնէ քու մմէ . և յսմ՝ զօրութենէ
քու մմէ՝ և յսմ՝ մտաց քոց: Երկրորդն սի
րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո:

Որպէս էն երանութիւնի աւետարանականի:

Սատու.

իմն են:

5.3. և

այդ

Եւ Երանի աղքատաց հոգւով զի նոցա
է արքայութիւնն երկնից: Բ Երանի
սգաւորաց՝ զի նոքա մխիթարեսցին:
Գ Երանի հեզոց՝ զի նոքա ժառանգեա
ցեն զերկիր: Դ Երանի որք քաղցեալք
և ծարաւիք իցեն արդարութեան՝ զի
նոքա յագեսցին: Ե Երանի ողորմածաց՝
զի նոքա զողորմութի գտցեն: Զ Երա
նի այնոցիկ՝ որք սուրբք են սըր
տիւք. զի նոքա զԱստուճած տեսցեն:
Է Երանի խաղաղարարաց՝ զի նոքա
որդիք Աստուծոյ կոչեսցին: Ը Երանի
որք հալածեալք իցեն վասն արդարու
թեան՝ զի նոցա է արքայութի երկնից:
Թ Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատի
ցեն զձեզ՝ և հալածեսցեն. և ասիցեն
զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն
իմ. ցնծացէք և ուրախեբուք՝ զի վարձք
ձեր բազումք են յերկինս:

Բանի էն մտանի հոգւոյ:

Երեք.

Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & ex tota mente tua. Secundum, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

Quot sunt Beatitudines Evangelicae?

Novem sunt.

Matt. 5, 3.
&c.

1. Beati pauperes (s. Benè sit pauperibus) spiritu: quoniam illorum est regnum coelorum. 2. Beati lugentes: quia ipsi consolabuntur. 3. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. 4. Beati qui esurientes & sitientes sint iustitiam: quia ipsi saturabuntur. 5. Beati misericordes: quoniam illi misericordiam consequentur. 6. Beati qui mundi sunt cordibus: quoniam illi Deum videbunt. 7. Beati pacifici: quia ipsi filij Dei vocabuntur. 8. Beati qui persecutione affecti sint propter iustitiam: quia ipsorum est regnum coelorum. 9. Beati estis, (s. Benè est vobis,) quum probris affecerint vos, & persecuti fuerint, & dixerint omne verbum malum de vobis, mendacium propter me. Exsultate, & læti estote: quoniam merces vestra multa est in cælis.

Quot sunt partes Animæ?

Երեք. այսինքն. Բան. Յասուամն. և
ՅանկուԹիւն :

Վանիւն էն շրո-Լէւ հոգ-ոյ.

Երկու. այսինքն. գիտնական. և կեն
դանական :

Ոյւ էն գիտնականին.
ՉգայուԹի. ԵրեւակայուԹի. կար
ծիք. տրամախոհուԹի. միտք :

Ոյւ էն իենգանականին.
Կամք. ընտրողուԹի. յօժարուԹի.
ցանկուԹի. բարկուԹիւն :

Ոյւ էն 'խոցանէ բանականի. եւ ոյւ անբանի :

Բանականք են գիտնականին. կար
ծիքն. տրամախոհուԹին. միտքն :
Խօհանբանք են. զգայուԹին. և երեւա
կայուԹին :

Լրա եւ շրարորդութի իենգանականին :
Եւ կենդանականին բանականք են
կամք՝ ընտրողուԹիւն. յօժարուԹի :
Խօհանբանք. ցանկուԹի. բարկուԹի :

Tres, quæ sunt : Ratio, Ira, & Appetitus.

Quot sunt potentie Anima?

Duæ, nempe Scientifica, & Vitalis.

Quenam sunt scientifica?

Sensus, Phantasia, Opinio, Mens, Intellectus.

Quenam sunt Vitales?

Voluntas, Electio, Propensio, Appetitus, Ira.

Quenam sunt ex hisce Rationales, & quanam Irrationales?

Rationales sunt Scientificæ, Opinio, Mens, Intellectus.

At Irrationales sunt, Sensus, & Phantasia.

Fac & discrimen Vitalis?

Et Vitalis Rationales sunt, Voluntas, Electio, Propensio. Sed Irrationales, Appetitus, Ira.

O B C O N V E N I E N
ՎԱՍՆ ՊԱՏՇԱՃԱՒՈՐՈՒ

tiam Materiae adjunctum est

Թեան Նիւթոյ առ ծեցեալ է

Symbolum sancti

Դաւանութիւն որդոյն

Athanasii, Episcopi

Աթանասի Էպիսկոպոսի

Alexandrini.

Աղէքսանդրացւոյ:

Quicumque vult saluus fieri,

Ուրք կամի կեցուցեալ լինիլ,

ante omnia oportet tenere

նախքան զամենայն պարտի ունիլ

fidem Catholicam: quam si

զհաւատն կաթուղիկէ: Զոր եթէ

quis integrè & inviolatè non

որ անբողջապէս և անարատաբար ոչ

fervaverit, sine dubio in æter-

պահիցէ, առանց կարծեաց ՚ի յաւի

num peribit. Verùm Catholica fides

տեան կորիցէ: Իսկ կաթուղիկէ հաւատն

est hæc, ut unum Deum in Trini-

է այս, զի մի Աստուած ներբորդու

tate,

tate, & Trinitatem in Vni-
 Թեան. և զերրորդութիւն ըն միու-
 tate veneremur: non personas con-
 Թեան մեծարեսցուք: ոչ զանձինս շին-
 fundendo, neque substantiam separan-
 Թելով. և ոչ զգոյացութիւն բաժանե-
 do. Nam alia est persona Patris, alia
 Լով: Քանզի այլ է անձն Հոր. այլ
 Filij, alia Spiritus Sancti. Sed
 Որդւոյն. այլ Հորդւոյն Սրբոյ: Բայց
 Patris, & Filij, & Spiritus sancti
 Հորն և Որդւոյն և Հորդւոյն սրբոյ
 divinitas est una, & gloria
 աստուածութիւն է մի, և փառն
 æqualis, majestasque
 հանգէտ, հանդիսավէհութիւննիսկ
 coæterna. Qualis Pater,
 յաւիտենականակից: Որպիսի Հայրն,
 talis est & Filius, talis est &
 այնպիսի է և Որդին. այնպիսի է և
 Spiritus sanctus. Increatus Pater, in-
 Հորդին սուրբ: Անստեղծ Հայրն. ան-
 creatus Filius, increatus & Spiritus
 ստեղծ Որդին. անստեղծ և Հորդին
 sanctus. Immenfus Pater, immenfus Filius,
 սուրբ: Անչափ Հայրն. անչափ Որդին.
 immen-

immensus & Spiritus sanctus. Æter-
 անչափ և Հոգին սուրբ: Յաւիտե-
 nus Pater, æternus Filius,
 նական Հայրն. յաւիտենական Որդին.
 æternus & Spiritus sanctus: &
 յաւիտենական և Հոգին սուրբ: և
 tamen non tres æterni, sed
 սակայն ոչ երեք յաւիտենականք, այլ
 unus æternus: sicut non tres
 մի յաւիտենական: Որպէս ոչ երեք
 increati, nec tres immensi, sed
 անստեղծք, և ոչ երեք անչափք այլ
 unus increatus, & unus immensus.
 մի անստեղծ, և մի անչափ,
 Similiter omnipotens Pater,
 Մանապէս ամենակարող Հայրն.
 omnipotens Filius, omnipotens &
 ամենակարող Որդին, ամենակարող և
 Spiritus sanctus: & tamen non tres
 Հոգին սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք
 omnipotentes, sed unus omnipotens.
 ամենակարողք, այլ մի ամենակարող:
 Ita quoque Deus Pater,
 Այսպէս ևս Աստուծո՞ւ Հայրն,
 Deus Filius, Deus & Spiritus
 Աստուծո՞ւ Որդին, Աստուծո՞ւ և Հոգին
 sanctus:

sanctus: & tamen non tres dii,
 սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք աստուճաճք.
 sed unus est Deus. Sic etiam

այլ մի է Աստուճաճ: Այսպէս և
 Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus

Տէր Հայրն, Տէր Որդին, Տէր
 & Spiritus sanctus: & tamen non tres

և Հոգին սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք
 domini, sed unus est Dominus. Quia

տեարք, այլ մի է Տէր. Քանզի
 sicut unamquamque personam Deum

որպէս զիւրաքանչիւր անձն Աստուճաճ
 & Dominum singulatim confiteri

և Տէր առանձնապէս խոստովանել
 Christianâ veritate

ի քրիստոնէականէ Ջմարտութենէ
 compellimur: Ita quoque tres

համատեպիմք: Այսպէս և զերիս
 deos, aut tres dominos dicere

աստուճաճս, կամ զերիս տեարս ասել
 Catholicâ prohibemur religio-

կաթուղիկէիւ արգելանիմք դաւանու
 ne. Pater à nullo est factus,

Թեամք: Հայրն ոչ յուժեքէ է արարեալ,
 neque creatus, neque genitus. Filius à

և ոչ ստեղծեալ. և ոչ ծնեալ Որդին ի
 Patre

Patre solo est, non factus, neque
 Հօրէ միայնոյ է. ոչ արարեալ, և ոչ
 creatus, sed genitus. Spiritus sanctus
 ստեղծեալ, այլ ծնեալ: Հոգին սուրբ
 à Patre & Filio, non factus, non
 է Հօրէ և Յորդւոյ, ոչ արարեալ, ոչ
 creatus, nec genitus, sed proce-
 ստեղծեալ, և ոչ ծնեալ, այլ յառաջ
 dens. Unus ergò est Pater, non tres
 բղխեալ: Մի ուրեմն է Հայր, ոչ երեք
 patres: unus Filius, non tres filij: unus
 հարբ. մի Որդի, ոչ երեք որդիք: մի
 Spiritus sanctus, non tres spiritus sancti.
 Հոգին սուրբ. ոչ երեք հոգիք սուրբք:
 Et in hac trinitate nihil
 եւ ներ այսմիկ երրորդութեան ոչինչ
 prius aut posterius, nihil
 նախկնադոյն կամ վերջադոյն, ոչինչ
 majus aut minus: sed tres
 մեծագոյն կամ փոքրագոյն. այլ երեքեան
 personæ totæ sunt coæternæ
 անձինքս համայնք են յաւիտենակիցք
 sibi, & coæquales. Ita ut
 իրեարց. և հանդիտակիցք: Մինչ զե
 per omnia, (sicut jam supra
 ըստ ամենայնի (որպէս արդ' ի վերոյ
 dictum-

dictum est,) & vnitas in Trini-
 ասացաւ,) և միութիւն ներբորդու
 vate, & Trinitas in vnitate
 Թեան, և երբորդութիւն ըն միութեան
 veneranda sit. Quicumque vult ergo
 մեծարելի է: Որոք կամի ուրեմն
 salvus esse, ita de Trini-
 կեցուցեալ լինիլ, այսպէս զերբորդու
 tate sentiat. Sed ad salutem
 Թենէն զգայցէ: Բայց առ կեցութիւնն
 æternam est necessarium quoque,
 յաւիտենական է հարկաւոր ևս
 ut incarnationem etiam Domini
 զի զներմարմնութիւնն ևս Տեառն
 nostri Jesu Christi fide-
 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հաւատարմա-
 ter credat. Est ergo recta
 պէս հաւատայցէ: Է ուրեմն ուղիղ
 fides, ut credamus, & profitea-
 հաւատ, զի հաւատայցեմք՝ և դաւանի
 mur quod Dominus noster Jesus
 ցեմք: քանզի Տէրն մեր Յիսուս
 Christus Filius Dei, Deus
 Քրիստոս Որդի Աստուծոյ. Աստուծ
 & homo est. Deus ex substan-
 և մարդ է: Աստուծ ՚ի գոյացութե
 tia

tiâ Patris ante secula
 նէ Հօր. յառաջ քանզ յաւիտեանս
 genitus: & homo est ex substan-
 ծնեալ: և մարդ է ՚ի գոյացու-
 tiâ matris in seculo natus.
 Թե՛նէ մօրն ներ յաւիտեանում ծնեալ:
 Perfectus Deus, perfectus
 Կատարեալ Աստուծաճ. Կատարեալ
 homo, ex anima rationali & ex cor-
 մարդ. ՚ի հոգւոյ բանականէ. և ՚ի մար-
 pore humano subsistens Æ-
 մնոյ մարդկայնոյ եւնթակայացեալ: Հաւ-
 qualis Patri secundum divinita-
 տաւ Հօրն ըստ Աստուծու-
 tem, & minor Patre secundum
 Թեան, և փոքրագոյն քանզ հայրն ըստ
 humanitatem. Qui licet Deus
 մարդկութեան: Որ Թեպէտ Աստուծաճ
 sit & homo: non duo tamen, sed unus
 էջէ և մարդ: ոչ երկու սակայն. այլ մի
 est Christus. Vnus autem non conver-
 է Քրիստոս: Մի իսկ ոչ փոփոխ-
 sione divinitatis in carnem,
 մամբ աստուծութեանն ՚ի մարմին.
 sed assumptione humanitatis
 այլ առնկալմամբ մարդութեանն
 in

in Deum. Unus omnino, non confu-

Աստուծո՞ւմ: Մի ամենեւին, ոչ շփոթ
sione substantiæ, sed unitate
մամբ գոյացուածեան, այլ միութեամբ
personæ. Nam sicut anima ratio-
անձին. Քանզի՞ որպէս հոգի բանա-
nalis & caro est unus homo: ita
կան և մարմին է՝ մի մարդ. այսպէս

Deus & homo est unus Christus.

Աստուծո՞ւմ և մարդ է մի Քրիստոս:
Qui passus est pro salute no-
Որ չարչարեցաւ վասն կեցուածեան մե-
strâ, descendit ad inferos, tertiâ

րոյ. եղաւ ՚ի դժոխս, ներբորդում
die resurrexit à mortuis. A-

աւուր. վերյարեաւ ՚ի մեռելոց: համ-
scendit ad cælos, sedit ad dextram
բարձաւ ՚ի յերկինս. նստաւ ընդ աջմէ

Dei Patris omnipotentis: inde

Աստուծոյ հօր ամենազորոյի: ուստի
etiam venturus est ad iudicandum vi-

լս գալոց է ՚ի դատել զկենդա-
vos & mortuos. Cujus ad adventum

նիս և զմեռեալս: Որոյ ՚ի գալստեան
omnes homines resurrecturi sunt
ամենայնք մարդիկք յառնելոց էն

iterum

iterum cum suis corporibus, & sunt
 վերստին ընդ իւրեանց մարմնոց. և են
 reddituri ob facta sua
 հատուցանելոց վասն գործոց իւրեանց
 rationem. Et qui bona egerunt,
 զհամար: Եւ որք զգարիս են արարեալք.
 ibunt in vitam æternam: sed
 երթիցեն 'ի կեանս յաւիտենականս. իսկ
 qui mala, in ignem æternum.
 որք զչարս, 'ի հուրն յաւիտենական:
 Hæc est fides Catholica, quam
 Այս է հաւատ Կաթոլիկէ, զոր
 quisque nisi fideliter
 ամենայնք եթէ ոչ հաւատարմապէս
 firmiterque crediderit,
 հաստատապէս իսկ հաւատացեալ եցէ,
 saluus esse non poterit.
 Կեցուցեալ լինիլ ոչ կարիցէ:

Ad complendum folium appositus est

Աւի ընդ զԹո-խոս եդեալ է
hic Psalmus Davidis centesimus
այս Սաղմոս Դաւթի հարե-րորդ
nonus.
իննե-րորդ :

1. Dixit Dominus Domino meo, sede
in Uսաց Տէր ցՏէր եմ. նիսս
ad dexteram meam: donec ponam ini-
ընդ աջմէ իմմէ. մինչեւ եդեց զԹուշ
micos tuos scabellum pedum tuorum.
նամիս քո պատուանդան ոտից քոց :

2. Virgam virtutis mittere
ք Դաւազան զօրութեան առաքեցե
tibi Dominus ex Sion, & domina-
քեզ Տէր 'ի Սիօնէ' և տիրես
beris tu in medio inimicorum tuorum.
ցես դու 'ի մէջ Թշնամեաց քոց :

3. Tecum est principium in die virtutis
ք Ընդ-քեզ է սկիզբն յաւուր զօրութե
tuæ, in splendore sanctorum tuorum:
քոյ. 'ի վայելչութիւն սրբոց քոց.
ex utero ante luciferum

յարգանտէ յառաջ քանզ արուսեակ
genui te. 4. Juravit Dominus, &
ծնայ զքեզ: ք Երդուաւ Տէր. և
non

non quoque poenitebit, tu es sacerdos
 ոչ ևս զշնացի. դու ես քահանայ
 in æternum secundum ordinem Melchi-
 յափտեան ըստ կարգին մէլքի
 sedec. 5. Dominus à dextris tuis, con-
 տեղեկի: Ե Տէր ընդ աջմէ քու մմէ խոր
 fringet in die iræ suæ
 տակեացէ յաւուր բարկութե իւրոյ
 reges. 6. Judicabit gentes,
 զթագաւորս: զհաւտեացէ զհեթանոսս
 & multiplicabit ruinas, & con-
 և բազում արտացէ զհարուածս. և խոր
 teret: capita multorum in terra.
 տակեացէ զգլուխս բազմաց յերկրի:
 7. De torrente in via bibet:
 Ե Զուղիս 'ի ճանապարհի արբուսցէ.
 propterea & exaltabit
 վանայտորիկ և բարձրարացէ
 caput.

զգլուխս:

FINIS.

Ա Ե Ր Զ:

&

և

Gloria

Deo.

Փառք

Աստուծոյ:

The above is a list of the names of the
 persons who have been admitted to the
 membership of the Society since the
 last meeting. The names are given in
 the order in which they were admitted.
 The names of the persons who have
 been admitted to the membership of
 the Society since the last meeting are
 given in the order in which they were
 admitted.